

TAKÁCS EDIT

Magyar nyelv és irodalom, MA, 11. félév
Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:
Kugler Nóra
egyetemi adjunktus, ELTE BTK

Az események ábrázolásának lehetőségei a tárggyal összefüggésben

A dolgozat funkcionális nyelvészeti kiindulópontból vizsgálja néhány kiválasztott magyar ige, illetve igeecsoporthoz tartozó jelölt események megvalósulási és kidolgozási lehetőségeit a magyarban. Hipotézisem szerint az ige mint a megnyilatkozás propozicionális tartalmának sematikus hordozója meghatározza a megnyilatkozások kidolgozási és értelmezési lehetőségeinek fő sajátosságait. A világról szerzett tudásunk alapján absztrahált eseményséma a cselekvés vagy történet jellegzetes lezajlási módján túl sematikus módon megszabja a lehetséges résztvevőket, a szereplők egymás közötti viszonyát, valamint funkciójukat a jelenetben. A megnyilatkozásokban ezeknek a tényezőknek a kidolgozottsága, valamint a jelenet ábrázolásának nézőpontja ikonikusan a nyelvi formákban is megjelenik. A dolgozat többek között rávilágít a tárgyi vonzat kitüntetett szerepére a jelenetek megkonstruálásában, ugyanakkor a tranzitivitást skalárisan kezelve csak fokozati különbséget feltételez a különböző esetek között, amely a vonzatstruktúrán belüli viszonylagos rugalmasságot is magyarázhatja az esetragok változásában. A dolgozat célja, hogy rámutasson néhány olyan összefüggésre a különböző események fogalmi és szerkezeti megkonstruálásával kapcsolatban, amelyek a későbbi kutatások kiindulópontjaként szolgálhatnak.